

ÖĞRENCİ

ADI:

SOYADI:

SINIFI: NO:

**ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI
TARİH DERSİ 10. SINIFLAR
2. DÖNEM 1. SINAV ÖRNEK SORULAR ****

Okulunuzun Adı

CEVAP ANAHTARI

10.3.2. Tımar sisteminin özelliklerini siyasi, sosyal ve ekonomik açılardan değerlendirir.**1. Tımar Sistemi ile ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.(5+5=10 puan)**

a)Tımar Sistemi'nin tanımını yazınız.

Yanıt :a)Tımar Sistemi: devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında belirli bir bölgenin vergi toplama yetkisinin verilmesidir.

b)Tımar Sistemi'nin Osmanlı Devleti'ne askeri açıdan sağladığı yararları bir örnek veriniz.

Yanıt :b)Hazineden para çıkmadan ordunun büyük bölümünün (Tımarlı Sipahilerin) masrafı karşılanmış, her an savaşa hazır bir ordu bulundurulmuştur.**Not: Tam doğru yanıtla ilişkili olan tüm ifadeler tam puanla değerlendirilecektir.****10.3.3. Yeniçeri Ocağı'nın ve devşirme sisteminin Osmanlı devletleşme sürecine etkisini analiz eder.****a) Kapıkulu Ocağı ile devşirme sisteminin köklerine ve ortaya çıkış sürecine değinilerek bunların merkezî devlet yapısının güçlenmesindeki rolleri vurgulanır.****2. Osmanlı Devleti 1402 yılına kadar Pençik Sistemi'ni başarıyla uygulayabilmiştir. Ankara Savaşı(1402) sonrası dönemde Devşirme Sistemi'nin gündeme gelmesinin bu savaşla ilişkisini kısaca yazınız.(10 puan)****Yanıt :Ankara Savaşı ve sonrasındaki savaşlarda başarı sağlanamaması nedeniyle esir alınamaması, Yeniçeri askeri sayısının azalması****Not: Tam doğru yanıtla ilişkili olan tüm ifadeler tam puanla değerlendirilecektir.****10.4.1. Süffilerin ve âlimlerin öğretilerinin Anadolu'nun İslamlaşmasına etkisini açıklar.****3. Anadolu'nun İslamlaşmasında rolü olan mutasavvıflarla ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.(5+5=10 puan)**

a)Türkler arasında tasavvuf fikrini ilk defa oluşturan mutasavvıfın adını yazınız.

Yanıt :a)Ahmet Yesevi

b)XII. yüzyılda Anadolu'da Ahilik teşkilatının kuruluş ve yayılışında etkili olan mutasavvıfın adını yazınız.

Yanıt :b)Ahî Evran**10.4.2. Osmanlı devlet idaresinin ilmiye, kalemiye ve seyfiye sınıflarının birlikteliğine dayalı yapısını analiz eder.****4. Osmanlı Devleti'nde başında Şeyhülislamın bulunduğu ilmiye sınıfının bütün üyeleri hangi okuldan mezun olmak zorundadır, yazınız.(10 puan)****Yanıt:Medrese****10.4.3. Osmanlı coğrafyasındaki bilim, kültür, sanat ve zanaat faaliyetleri ile bunlara bağlı olarak sosyal hayatta meydana gelen değişimleri analiz eder.****a) Türk dünyasında yetişmiş olan bilim insanlarına (Akşemseddin, Ali Kuşçu ve Uluğ Bey) ve çalışmalarına değinilir.****5. Osmanlı Devleti'nin kültürel faaliyetleri ile ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.(4+3+3= 10 puan)**

a)Mâddetü'l-Hayât ve Kitabü't-Tıp adlı eserleri yazmış, Fatih Sultan Mehmet'e hocalık yapmış bilim insanının adını yazınız.

Yanıt: a)Akşemseddin(4 puan)

b)Uluğ Bey'in öğrencisi olup, Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'da öğrenciler yetiştiren Ali Kuşçu'nun Osmanlı Devleti'nde gelişmesine katkı sağladığı iki bilimi yazınız.

Yanıt: b) Matematik(3 puan) ve Astronomi(3 puan)

10.5.2. İstanbul'un fethi sürecini sebepleri ve stratejik sonuçları açısından analiz eder.
b) İstanbul'un Fethi'nin bölgesel ve küresel yansımalarına değinilir.

6. İstanbul'un fethinde yararlanılan büyük toprakların daha sonra Avrupalılarca kullanılmasının Avrupa'da yarattığı siyasi sonucu yazınız.(10 puan)

Yanıt: Şatoların yıkılmasında, derebeyliklerin çözülme sürecine girmesinde, merkezi devlet anlayışının hâkim olmasında etkisi olmuştur.

10.5.3. Osmanlı Devleti'nin İslam coğrafyasında hâkimiyet kurmasının Türk ve İslam dünyası üzerindeki etkilerini analiz eder.

7. Çaldıran Savaşı'nda Safevileri yenen Yavuz Sultan Selim ordusuyla Tebriz'e girmiş ve adına hutbe okutmuştur.

Yavuz Sultan Selim'in Tebriz'de adına hutbe okutma amacı nedir, yazınız (10 puan)

Yanıt:Tebriz'in Osmanlı topraklarına katıldığının, Osmanlı egemenliğine girdiğinin göstergesidir.

10.5.4. 1520-1595 yılları arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.

8. Preveze Deniz Savaşı-Mohaç Muharebesi-İnebahtı Deniz Savaşı

Yukarıda verilen antlaşmaları kronolojik sıraya uygun bir şekilde yazınız.(10 puan)

Yanıt:

- 1.Mohaç Muharebesi
- 2.Preveze Deniz Savaşı
- 3.İnebahtı Deniz Savaşı

10.5.5. Kanuni Döneminden itibaren Osmanlı Devleti'nin eriştiği olgunluğu siyasi sınırlar ve devlet teşkilatı açısından açıklar.

9. 1533 yılında Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında imzalanan İstanbul Antlaşması'na göre " Avusturya kralının protokolde Osmanlı vezir-i âzamına eşit sayılması " ne anlama gelmektedir? Kısaca yazınız.(10 puan)

Yanıt : Avusturya'nın Osmanlı Devleti'nin üstünlüğünü kabul ettiğini gösterir.

10.5.6. Uyguladığı uzun vadeli stratejinin Osmanlı Devleti'nin dünya gücü haline gelmesindeki rolünü analiz eder.
ç) Osmanlı Devleti'nin uyguladığı ekonomi politikalarından ticaret yollarının kontrolü ve kapitülasyonlara değinilerek bunlar üzerinden kurulan uzun vadeli stratejik ortaklıklara vurgu yapılır.

10. Sokullu Mehmet Paşa Süveyş Kanalı Projesi ile Avrupa devletlerinin hangi girişiminin Akdeniz üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek istemiştir, yazınız. (10 puan)

Yanıt : Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkileri sonlandırılmak istenmiştir.

**** Bu örnek yazılı sınav soruları 9 Şubat 2024 tarihinde yapılan İl Zümre Öğretmenler Kurulu toplantısında il/ilçe alan zümre öğretmenlerince kararlaştırılan senaryolardan 2. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.**